

C/2025/5147

28.10.2025

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru

Strategie EU pro boj proti chudobě

(průzkumné stanovisko na žádost Evropské komise)

(C/2025/5147)

Zpravodaj: **Krzysztof BALON**

Spoluzpravodajka: **Sophia REISECKER**

Poradci	Jukka AHTELA (pro skupinu I) Kahina RABAHI (pro spoluzpravodajku, skupina II) Ryszard SZARFENBERG (pro zpravodaje, skupina III)
Žádost o vypracování stanoviska	Evropská komise, 31. 1. 2025
Právní základ	článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná komise	Zaměstnanost, sociální věci, občanství
Přijato v sekci	27. 6. 2025
Přijato na plenárním zasedání	17. 7. 2025
Plenární zasedání č.	598
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	126/46/20

1. Závěry a doporučení

1.1 Politika v oblasti boje proti chudobě vychází ze základních hodnot EU a vyžaduje naléhavá a účinná opatření. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) předkládá v tomto stanovisku návrhy, jak by měla vypadat komplexní strategie EU v oblasti boje proti chudobě, jejímž cílem je zcela vymýtit extrémní chudobu, a to na základě přístupu vycházejícího z práv a uznání, že chudoba představuje porušení základních práv a systémovou nespravedlnost. Požaduje, aby byla stanovena vícerozměrná definice chudoby, která by kromě materiální deprivace zahrnovala i její sociální, psychologický, politický a genderový rozměr. Ve strategii EU pro boj proti chudobě by měly být stanoveny ambiciózní a měřitelné nástroje a cíle, například snížení chudoby o 50 % do roku 2030. Zároveň by tato strategie měla vést ke zlepšení metodik, jež jsou k měření chudoby používány.

1.2 EHSV je přesvědčen, že významnou úlohu v boji proti chudobě sehrávají strategie zaměřené na zvýšení produktivity a vytváření pracovních míst. Jedním ze základů Strategie EU pro boj proti chudobě je zajištění **přiměřeného příjmu a sociální ochrany** s cílem stanovit v souladu s doporučením Rady o přiměřeném minimálním příjmu příslušné normy a zavést je ve všech členských státech. Strategie by měla odstranit překážky bránící ve využívání sociálních dávek a zajistit provádění příslušných zásad evropského pilíře sociálních práv.

1.3 Strategie EU pro boj proti chudobě by měla **řešit chudobu pracujících** tím, že bude prosazovat aktivní politiky na trhu práce a vytváření kvalitních pracovních míst, tj. takových, jež se vyznačují udržitelnou prací, spravedlivými mzdami a důstojnými pracovními podmínkami, a také náležité provádění směrnice o přiměřených minimálních mzdách. V zájmu digitální a ekologické transformace by měla podporovat celoživotní učení.

1.4 Zásadní význam pro předcházení chudobě má **všeobecný přístup k cenově dostupným a kvalitním sociálním i základním službám**. Strategie EU pro boj proti chudobě by měla podporovat veřejné investice do služeb, jako je zdravotní péče, sociální práce, bydlení a vzdělávání. Měla by prosazovat cíle evropské záruky pro děti, řešit energetickou chudobu a podporovat rozvoj sociální ekonomiky.

1.5 Mělo by jít o **průřezovou** strategii zohledňující genderové aspekty, která by měla řešit specifickou zranitelnost a diskriminaci, s nimiž se potýkají marginalizované skupiny. Měla by zlepšit shromažďování údajů o intersekcionalní chudobě a prozkoumat způsoby, jak zabránit tomu, aby socioekonomické postavení vedlo k diskriminaci.

1.6 Předpokladem účinného provádění je **spolehlivé řízení, rozsáhlé financování a široká účast**. Strategie EU pro boj proti chudobě by měla zajistit, aby lidé žijící v chudobě byli zapojeni do všech jejích fází. Je třeba zvážit možnost, že by byl jmenován zvláštní koordinátor EU pro boj proti chudobě, který by měl odpovídající pravomoci. Výše financování by pak měla odpovídat ambici extrémní chudobu zcela vymýtit a zároveň ve víceletém finančním rámci na období po roce 2027 náležitě zohlednit sociální začleňování.

1.7 Klíčovou úlohu v boji proti chudobě hrají **sociální partneři a organizace občanské společnosti**. Strategie EU pro boj proti chudobě by měla podporovat sociální a občanský dialog a zajistit organizacím občanské společnosti udržitelné financování, aby mohly hájit zájmy lidí, jež žijí v chudobě.

2. Příprava Strategie EU pro boj proti chudobě: souvislosti průzkumného stanoviska

2.1 EHSV zdůrazňuje, že iniciativy zaměřené na boj proti chudobě je nutné urychleně zintenzivnit. Ze statistik a zkušeností osob postižených chudobou a sociálním vyloučením vyplývá, že ačkoli byla přijata některá slibná opatření, nebylo v tomto směru na úrovni EU ani v jednotlivých členských státech dosaženo dostatečného pokroku. Krize spojená s nárůstem životních nákladů zhoršila situaci v celé Evropě a prohloubila krizi v oblasti bydlení a bezdomovectví, kterou rovněž způsobila rostoucí energetická chudoba. Na zranitelné skupiny doléhá chudoba daleko více. Zvláštní pozornost je třeba věnovat chudobě pracujících. Je třeba si uvědomit dopad krize ve zdravotnictví a v oblasti péče a také výzvy, které s sebou nese rostoucí potřeba dlouhodobé péče. To, že je situaci třeba rázně řešit, je patrné z podrobných údajů, které EHSV uvádí v příloze tohoto stanoviska.

2.2 Cílem vůbec první Strategie EU pro boj proti chudobě je pomoci lidem požívat nezbytné ochrany a využívat základní služby, které potřebují, a řešit zároveň také základní příčiny chudoby⁽¹⁾. Podle politických směrů pro Evropskou komisi (EK) na období 2024–2029 bude tato strategie úzce propojena s novým akčním plánem pro provádění evropského pilíře sociálních práv⁽²⁾. V této souvislosti je důležité zmínit, že EHSV připravuje v současné době rovněž další stanoviska, a to na téma Nový akční plán pro provádění evropského pilíře sociálních práv⁽³⁾ a Doporučení organizované občanské společnosti ohledně řešení krize životních nákladů⁽⁴⁾.

3. Návrhy a iniciativy týkající se Strategie EU pro boj proti chudobě

3.1 Radikální změna: odhodlání vymýtit extrémní chudobu a přístup založený na právech

3.1.1 Ze Strategie EU pro boj proti chudobě musí být jasné znát, že došlo k radikální změně politického přístupu a nejde již jen o pouhé omezení chudoby. S ohledem na cíl udržitelného rozvoje č. 1 je totiž nutné usilovat o její naprosté vymýcení. Do budoucna již chudoba nesmí být považována za nevyhnutelný průvodní jev hospodářské činnosti, ale za porušování základních práv, jemuž lze zabránit a ke kterému dochází v důsledku systémové nespravedlnosti vyplývající z nerovného rozdělení bohatství a moci. Ve Strategii EU pro boj proti chudobě musí být jasné stanoveny, jak pomocí střednědobých měřitelných cílů dosáhnout výrazného omezení chudoby v EU. Zcela vymýtit ji pak může pomoci rozmanitý soubor politik a opatření zaváděných od unijní až po místní úroveň, jako např. náležitě fungující politiky na trhu práce, sociální služby, odpovídající sociální ochrana, rozvoj sociální ekonomiky a spravedlivé zdanění.

⁽¹⁾ Pověřovací dopis pro výkonnou místopředsedkyni Komise pro sociální práva a dovednosti, kvalitní pracovní místa a připravenost, Brusel, 1. prosince 2024, s. 6: https://commission.europa.eu/document/download/4cf63610-ed00-498a-a7c1-a2af5fd23173_en?filename=mission-letter-minzatu.pdf.

⁽²⁾ Politické směry pro příští Evropskou komisi, 2024–2029, Štrasburk, 18. července 2024, s. 18: https://commission.europa.eu/document/download/e6cd4328-673c-4e7a-8683-f63ffb2cf648_cs.

⁽³⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru – Nový akční plán pro provádění evropského pilíře sociálních práv (stanovisko z vlastní iniciativy) (Úř. věst. C, C/2025/4203, 20.8.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/4203/oj>).

⁽⁴⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru – Doporučení organizované občanské společnosti ohledně řešení krize životních nákladů (stanovisko z vlastní iniciativy) (Úř. věst. C, C/2025/5151, 28.10.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/5151/oj>).

3.1.2 Strategie EU pro boj proti chudobě musí být považována za nedílnou součást právního státu, demokracie a základních práv. Úsilí o zmírnění chudoby mohou podpořit účinné programy hospodářské konkurenceschopnosti a růstu, neboť vedou k vytváření kvalitních pracovních míst a zdrojů, jež jsou ku prospěchu všem. Měla by v ní být stanovena komplexní, vícerozměrná definice chudoby vycházející z řádné analýzy jejích základních příčin a vzájemných souvislostí.

3.1.3 Ve Strategii EU pro boj proti chudobě je třeba zohlednit rovnost žen a mužů. To obnáší mj. shromažďování údajů členěných podle pohlaví, cíle a ukazatele zohledňující genderové aspekty a cílené přístupy zaměřené na zranitelné skupiny, jako jsou domácnosti matek samoživitelek a starší ženy. Členské státy by se měly ve svých daňových politikách vyvarovat diskriminace na základě pohlaví a genderu a měly by zrušit nebo výrazně snížit DPH na hygienické potřeby pro ženy.

3.1.4 Strategie EU pro boj proti chudobě musí obsahovat ambiciózní a měřitelné cíle a jasně určené způsoby realizace. Měla by navázat na cíle stanovené v roce 2011 v Portu (snížení počtu osob ohrožených chudobou o 15 milionů do roku 2030, včetně 5 milionů dětí). Přispělo by to rovněž ke splnění úkolů stanovených v cíli udržitelného rozvoje č. 1 ⁽⁹⁾. EHSV doporučuje zlepšit metodiky, jež jsou k měření chudoby používány (jako je míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením ⁽⁶⁾), statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek (EU-SILC) ⁽⁷⁾ a referenční rozpočty), a to s přispěním příslušných zúčastněných stran, případně v rámci zvláštní pracovní skupiny.

3.2 *Přiměřený příjem a sociální ochrana pro všechny*

3.2.1 EHSV je přesvědčen, že významnou úlohu v boji proti chudobě sehrávají strategie zaměřené na zvýšení produktivity a vytváření pracovních míst. Proti hlavním příčinám chudoby je třeba bojovat prostřednictvím mnohovrstevného souboru politik a opatření týkajících se trhu práce, vzdělávání a odborné přípravy, sociálního zabezpečení, sociálních a zdravotních služeb a bydlení.

3.2.2 Jedním ze základů Strategie EU pro boj proti chudobě by mělo být zajištění přiměřeného příjmu a sociální ochrany. EHSV opakuje, že podporuje doporučení Rady o přiměřeném minimálním příjmu ⁽⁸⁾, jehož cílem je stanovit minimální normy pro členské státy.

3.2.3 Zásadní význam pro přípravu koncepce, reformu a provádění systémů minimálního příjmu a strukturální posílení systémů sociální ochrany mají celostátní a místní strategie boje proti chudobě. Měly by navrhnout, jak pomocí kombinace unijních a vnitrostátních opatření řešit časté uplatňování nevhodných kritérií způsobilosti, najít způsoby, jak omezit nevyužívání systémů minimálního příjmu a jiných sociálních dávek, a zabývat se překážkami, jako je nedostatečná informovanost, byrokracie, problémy spojené s digitalizací, stigmatizace a diskriminace.

3.2.4 EHSV konstatuje, že zásady č. 15 a č. 17 evropského pilíře sociálních práv by měly být plně provedeny ⁽⁹⁾. Strategie EU pro boj proti chudobě by proto měla zajistit, aby závěry Rady o přiměřenosti důchodů ⁽¹⁰⁾ byly prováděny v plném rozsahu.

3.3 *Kvalitní pracovní místa, spravedlivé mzdy a aktivní politiky na trhu práce coby nástroje boje proti chudobě pracujících*

3.3.1 Ve Strategii EU pro boj proti chudobě je nutné uznat, že zaměstnání automaticky nechrání před chudobou. Chudoba pracujících představuje složitou otázku, k níž je zapotřebí přistupovat komplexně. Rozhodující jsou kvalitní pracovní místa – tj. s bezpečnými pracovními smlouvami, spravedlivými mzdami, jistotou zaměstnání, pracovními právy, rovnováhou mezi pracovním a soukromým životem, silným kolektivním vyjednáváním a přístupem k sociální ochraně.

⁽⁹⁾ https://sdgs.un.org/goals/goal1#targets_and_indicators.

⁽⁶⁾ Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením vyjadřuje podíl celkové populace, která je ohrožena chudobou nebo sociálním vyloučením. Jde o hlavní ukazatel umožňující sledovat plnění cíle EU v oblasti chudoby a sociálního vyloučení do roku 2030, který představoval rovněž klíčový ukazatel pro sledování plnění cíle týkajícího se chudoby ve strategii Evropa 2020; [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:At_risk_of_poverty_or_social_exclusion_\(AROE\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:At_risk_of_poverty_or_social_exclusion_(AROE)).

⁽⁷⁾ Statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek (EU-SILC) je online publikace Eurostatu popisující ukazatele a soubory údajů uváděné ve statistikách Evropské unie (EU) týkajících se příjmů a životních podmínek, kterou Eurostat zveřejňuje ve své databázi pro šíření statistik; [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_statistics_on_income_and_living_conditions_\(EU-SILC\)_methodology](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_statistics_on_income_and_living_conditions_(EU-SILC)_methodology).

⁽⁸⁾ Doporučení Rady ze dne 30. ledna 2023 o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění 2023/C 41/01 (Úř. věst. C 41, 3.2.2023, s. 1), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=oj:JOC_2023_041_R_0001.

⁽⁹⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru – Starší lidé ve světě práce – systémové faktory pro dobrovolné delší setrvávání v pracovním procesu (průzkumné stanovisko na žádost polského předsednictví Rady EU) (Úř. věst. C, C/2025/2017, 30.4.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/2017/oj>).

⁽¹⁰⁾ Závěry Rady o přiměřenosti důchodů, 20. června 2024: <https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/epsc/2024/06/20/>.

3.3.2 EHSV bere se zájmem na vědomí dohodu o důstojných mzdách, které bylo dosaženo na jednání odborníků na mzdy, již podpořila správní rada MOP a v níž se uznává přínos těchto mezd ke snižování chudoby a nerovnosti ⁽¹¹⁾.

3.3.3 Je třeba více investovat do systémů celoživotního učení a posílit neformální a informální učení ⁽¹²⁾. Je třeba provést důkladné strukturální reformy aktivních politik na trhu práce a zároveň přizpůsobit systémy sociálního zabezpečení tak, aby poskytovaly odpovídající podporu. Kromě toho je nutné zajistit lepší integraci ekonomicky neaktivních a nezaměstnaných osoby na trzích práce, včetně sociální ekonomiky. EHSV podporuje výzvu uvedenou v Draghiho zprávě, aby došlo k posílení investic a zaměstnanosti ve venkovských oblastech, malých městech a vesnicích.

3.3.4 V zájmu vzestupné konvergence je nezbytné zajistit řádné provedení směrnice o přiměřených minimálních mzdách z roku 2022.

3.3.5 Zásadní význam má pak i odstranění přetrvávajících rozdílů v odměňování, k čemuž je zapotřebí úplně a včas provést směrnici o transparentnosti odměňování.

3.4 Všeobecný přístup k cenově dostupným a kvalitním službám pro všechny

3.4.1 Pro předcházení chudobě a její snižování je velmi důležité zajištění všeobecného a nediskriminačního přístupu k široké škále cenově dostupných a kvalitních služeb. To znamená nejen základních služeb v oblastech, jako jsou energetika, voda, kanalizace, doprava a digitální komunikace, ale také dalších služeb, jako je zaměstnanost, bydlení, zdravotní péče (včetně duševního zdraví, zubní a oftalmologické péče), sociální služby (včetně dlouhodobé péče) a vzdělávání (včetně předškolního vzdělávání a péče). S tím může být spojena potřeba dalších opatření na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni.

3.4.2 Strategie EU pro boj proti chudobě by měla podporovat veřejné investice do těchto služeb a v příslušných případech uplatňovat zásadu společného vytváření ze strany občanů a jejich organizací ⁽¹³⁾ s cílem zajistit cenovou dostupnost, přístupnost a kvalitu, zejména pro zranitelné skupiny, s náležitým ohledem na udržitelnost veřejných financí. Investice do služeb obecného zájmu by měly být považovány za investice do budoucnosti.

3.4.3 Konkrétní opatření by měla zahrnovat prosazování cílů evropské záruky pro děti v oblasti předškolního vzdělávání a péče, posílení veřejného poskytování dlouhodobé péče, opatření zaměřená na zajištění cenově dostupného bydlení a energie (s využitím nástrojů, jako je prosazení zákazu odpojení energie) a zvýšení minimálního přídelu z ESF+ na pomoc v případě potravinové a materiální deprivace.

3.4.4 EU by měla při provádění své politiky respektovat pravomoci jednotlivých států, ale zároveň prosazovat všeobecné právo na bydlení a nabádat členské státy k tomu, aby rozšiřovaly nabídku sociálního bydlení a poskytovaly finanční podporu lidem postiženým nedostatkem bydlení. EHSV navrhuje stanovit v akčním plánu pro provádění evropského pilíře sociálních práv nový cíl „cenově dostupné bydlení“ a doplnit jej strategií EU pro boj proti bezdomovectví, která by vycházela z vyhodnocení osvědčených postupů v členských státech a vzájemného učení. Strategie EU pro boj proti chudobě by měla podporovat vzájemné pochopení složitosti problematiky bezdomovectví, které je třeba řešit kombinací podpory a posílené spolupráce mezi sociálními správami jednotlivých členských států.

3.4.5 Je zapotřebí posoudit působení Evropské platformy pro boj proti bezdomovectví (EPOCH) a v případě potřeby jej upravit.

3.4.6 EHSV opakuje, že je třeba dostatečně financovat plné provedení záruky pro děti včetně odpovídajících investic do kvalitních, cenově dostupných a přístupných služeb péče o děti, včetně ústavní péče. Prostřednictvím zvláštních kapitol v rámci budoucího programu Kreativní Evropa, prostředků z programu Erasmus+ a fondů ESI by měla být podporována možnost účastnit se uměleckých, kulturních, sportovních a volnočasových aktivit, která je velmi důležitá pro prolomení bludného kruhu mezigenerační chudoby. EHSV ve svých stanoviscích k zárukám pro mladé lidi a k rovnému zacházení s mladými lidmi na trhu práce poukázal na konkrétní oblasti, kterým je třeba věnovat pozornost, neboť mají vliv na míru chudoby mladých lidí.

⁽¹¹⁾ <https://www.ilo.org/living-wages>.

⁽¹²⁾ Viz evropský rámec kvalifikací (EQF) <https://esco.ec.europa.eu/en/about-esco/escopedia/escopedia/european-qualifications-framework-eqf>.

⁽¹³⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Společné vytváření služeb obecného zájmu jakožto příspěvek k posílení participativní demokracie v EU (stanovisko z vlastní iniciativy) (Úř. věst. C 486, 21.12.2022, s. 76).

3.4.7 Je nanejvýš důležité věnovat ve Strategii EU pro boj proti chudobě pozornost problémům, které se dotýkají starších osob, pokud jde o ohrožení chudobou, sociálním vyloučením a osamělostí. Penzijní reformy sice vycházejí ze zvláštních rysů vnitrostátních systémů sociálního zabezpečení, musí však zohledňovat mj. také to, že je nutné nejen zachovat, ale pokud možno zlepšit životní úroveň starších osob.

3.4.8 Komise a členské státy by měly zvážit vytvoření zvláštního rámce pro řešení psychosociálních rizik. Zařízení pro péči o duševní zdraví musí být dostupná a cenově přijatelná.

3.4.9 Prioritou EU by měla být prevence energetické chudoby, zajištění rovného přístupu k energii a bezpečné dodávky energie za dostupné ceny. Členské státy by proto měly být nabádány k tomu, aby vypracovaly vnitrostátní plány a politiky zaměřené na odstranění energetické chudoby, přičemž je třeba propojit a vzájemně sladit všechny politické a finanční nástroje na úrovni EU a na úrovni jednotlivých zemí ⁽¹⁴⁾.

3.4.10 Je důležité, aby byly během digitalizace služeb zachovány dostupné a cenově přijatelné fyzické alternativy a také přehledné podpůrné služby, a zabránilo se tak digitálnímu vyloučení. EHSV vyzývá k vypracování memoranda o využívání umělé inteligence a politik sociálního zabezpečení založených na datech s cílem plně posoudit jejich dopad a potenciální rizika z hlediska dohledu, kontroly a diskriminace osob žijících v chudobě a dalších zranitelných skupin. Mělo by být rovněž provedeno posouzení dopadů používání digitálních nástrojů na pracovní podmínky sociálních pracovníků.

3.5 Řešení intersekcionalní chudoby a specifické situace určitých zranitelných skupin

3.5.1 Chudoba jde často ruku v ruce s řadou dalších forem znevýhodnění.

3.5.2 Je proto zapotřebí zlepšit v rámci možností na úrovni EU sběr údajů o intersekcionalní chudobě, zejména pro účely srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů.

3.5.3 EU by měla prozkoumat způsoby, jak zabránit tomu, aby socioekonomické postavení vedlo k diskriminaci, a bojovat proti stigmatizaci a nerovnému zacházení.

3.5.4 EHSV i nadále požaduje, aby byly zavedeny účinné nástroje pro boj proti diskriminaci a aby byla za tímto účelem opětovně posouzena možnost přijmout směrnici o rovném zacházení.

3.5.5 Strategie EU pro boj proti chudobě by měla podporovat přístup migrantů a žadatelů o azyl ke kvalitní práci, sociální ochraně, spravedlivým mzdám a základním službám. EHSV konstatuje, že v některých členských státech byla zavedena zvláštní opatření týkající se osob bez dokladů, včetně způsobů, jak jejich pobyt legalizovat.

3.5.6 Strategie EU pro boj proti chudobě by se měla zabývat kriminalizací chudoby, ale i bezdomovectví a projevy solidarity. Chudoba často představuje vážnou překážku přístupu ke spravedlnosti. Lidé žijící v chudobě mají větší potíže domoci se právní pomoci a právního zastoupení.

3.6 Spolehlivé řízení, rozsáhlé financování, široká účast a daňová spravedlnost

3.6.1 Účinné provádění Strategie EU pro boj proti chudobě vyžaduje solidní řízení a náležitou koordinaci v rámci orgánů EU i mezi nimi. Je třeba zvážit možnost, že by byl jmenován zvláštní koordinátor EU pro boj proti chudobě, který by měl odpovídající pravomoci, aby mohl zajistit soudržnost příslušných politik. Ve všech oblastech politiky EU je třeba zaujmout horizontální přístup s cílem řešit a ve vhodných případech měřit jejich dopad na chudobu a snižování nerovností. Je zapotřebí vypracovat jasné rámce pro monitorování a ukazatele pokroku, šířit osvědčené postupy a provádět referenční srovnávání v rámci evropského semestru. Pro zajištění účinného provádění jsou rovněž důležité odpovídající zdroje (rozpočtové i lidské).

⁽¹⁴⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Boj proti energetické chudobě a odolnost EU – výzvy v hospodářském a sociálním ohledu (průzkumné stanovisko na žádost českého předsednictví) (Úř. věst. C 486, 21.12.2022, s. 88), body 1.1 a 1.3.

3.6.2 Hlavní odpovědnost za dosažení tohoto cíle nesou členské státy. Strategie EU pro boj proti chudobě je velmi důležitá z hlediska koordinace přístupu, nicméně příslušná rozhodnutí a opatření musí přijmout vlády členských států. Strategie EU pro boj proti chudobě by měla prosazovat a podporovat silné a participativní vnitrostátní strategie boje proti chudobě ve všech členských státech, přičemž v určité fázi by se měla začít vztahovat i na kandidátské země. V těchto vnitrostátních strategiích boje proti chudobě by měly být nejen stanoveny systémy, ale měly by v nich být navrženy také postupy, jak v případě potřeby uplatnit svá práva. Přijetí a provádění ambiciózních vnitrostátních strategií boje proti chudobě obsahujících měřitelné a časově omezené cíle, které by byly v souladu s cíli EU v oblasti snižování chudoby, by mělo být podporováno prostředky z programu ESF+ a dalšími nástroji politiky soudržnosti EU. Evropský semestr by měl i nadále představovat hlavní mechanismus pro monitorování a podporu sociálních investic v rámci vnitrostátních strategií boje proti chudobě, zejména prostřednictvím doporučení pro jednotlivé země.

3.6.3 Je naprosto nezbytné, aby financování odpovídalo ambicím chudobu výrazně omezit, resp. zcela vymýtit. Politici činitelé by měli zajistit, aby financování boje proti chudobě bylo v souladu s daňovými systémy, které udržují hospodářskou dynamiku a zároveň zaručují spravedlnost (a případně prosazovat progresivní vnitrostátní daňové reformy, například daň z majetku nebo kapitálových výnosů). Do doporučení vypracovávaných v rámci evropského semestru by se měl promítnout pokrok při dosahování cílů v oblasti chudoby i politické reformy a investice, jež byly realizovány za účelem provádění strategie EU pro boj proti chudobě a vnitrostátních strategií boje proti chudobě. V národních programech reform i vnitrostátních strategiích boje proti chudobě je třeba klást prvořadý důraz na sociální investice vycházející z doporučení pro jednotlivé země, zejména v oblasti vzdělávání, zdravotní péče, sociální ochrany a sociálního začleňování. Může se jednat o stanovení sociálního začleňování coby priority víceletého finančního rámce na období po roce 2027 (případně o podmínění čerpání finančních prostředků přijetím vnitrostátních strategií boje proti chudobě) a reformu správy ekonomických záležitostí EU (evropský semestr, fiskální pravidla) s cílem upřednostnit sociální a environmentální cíle a vyloučit potřebné investice z výpočtu schodku.

3.6.4 EHSV podporuje návrhy evropských sociálních partnerů na nové ukazatele jako doplnění HDP v sociální, hospodářské a environmentální oblasti ⁽¹⁵⁾ a vyzývá k zavedení srovnávacího přehledu „nad rámec HDP“ ⁽¹⁶⁾.

3.7 Úloha sociálních partnerů a organizací občanské společnosti v boji proti chudobě

3.7.1 Ve strukturách sociálního dialogu musí být plně respektována specifická úloha sociálních partnerů a jejich potenciál přispět k podstatnému snížení chudoby. Zejména mohou přispět k vytváření kvalitních pracovních míst a zvýšení míry pokrytí kolektivními smlouvami, jak se navrhuje ve směrnici o průměrných minimálních mzdách.

3.7.2 Mají-li organizace občanské společnosti účinně hájit zájmy osob žijících v chudobě a podporovat je v tom, aby vyjadřovaly svůj názor, potřebují, aby byly stanoveny rámcové podmínky, které by je spolehlivě chránily, a měly zajištěno zvláštní udržitelné financování na evropské, vnitrostátní i místní úrovni. EHSV podporuje vytváření sítí, které propojují příslušné organizace občanské společnosti ve všech členských státech a na všech úrovních. Tyto sítě, včetně menších místních organizací, musí mít možnost systematicky sdílet své poznatky a rozvíjet strategie boje proti chudobě a jejich kolektivní hlas musí být při společném utváření politiky více slyšet. Členské státy musí zajistit nezávislost těchto sítí a jejich právo prosazovat své zájmy a poskytnout jim k tomu odpovídající zdroje.

V Bruselu dne 17. července 2025.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Oliver RÖPKE

⁽¹⁵⁾ Supplementing GDP as welfare measure (Doplnění HDP jako měřítka blahobytu): <https://est.etuc.org/wp-content/uploads/2021/05/FINAL-BEYOND-GDP-SOCIAL-PARTNERS-EU.pdf>.

⁽¹⁶⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Opatření nad rámec HDP v zájmu úspěšného oživení a udržitelné a odolné ekonomiky EU (stanovisko z vlastní iniciativy) (Úř. věst. C 152, 6.4.2022, s. 7).

PŘÍLOHA

Následující pozměňovací návrhy byly v průběhu jednání zamítnuty, obdržely však alespoň čtvrtinu odevzdaných hlasů (čl. 74 odst. 3 jednacího řádu):

POZMĚŇOVACÍ NÁVRH 2**SOC/829 – Strategie EU pro boj proti chudobě****Odstavec 3.1.1****Změnit:**

Stanovisko sekce	Pozměňovací návrh
Ze Strategie EU pro boj proti chudobě musí být jasně znát, že došlo k radikální změně politického přístupu a nejde již jen o pouhé omezení chudoby. S ohledem na cíl udržitelného rozvoje č. 1 je totiž nutné usilovat o její naprosté vymýcení. Do budoucna již chudoba nesmí být považována za nevyhnutelný průvodní jev hospodářské činnosti, ale za porušování základních práv, jemuž lze zabránit a ke kterému dochází v důsledku systémové nespravedlnosti vyplývající z nerovného rozdělení bohatství a moci . Ve Strategii EU pro boj proti chudobě musí být jasně stanoveno, jak pomocí střednědobých měřitelných cílů dosáhnout výrazného omezení chudoby v EU. Zcela vymýtit ji pak může pomoci rozmanitý soubor politik a opatření zaváděných od unijní až po místní úroveň, jako např. náležitě fungující politiky na trhu práce, sociální služby, odpovídající sociální ochrana, rozvoj sociální ekonomiky a spravedlivé zdanění.	Ze Strategie EU pro boj proti chudobě musí být jasně znát, že došlo k radikální změně politického přístupu a nejde již jen o pouhé omezení chudoby. S ohledem na cíl udržitelného rozvoje č. 1 je totiž nutné usilovat o její naprosté vymýcení. Do budoucna již chudoba nesmí být považována za nevyhnutelný průvodní jev hospodářské činnosti, ale za porušování lidské důstojnosti . Ve Strategii EU pro boj proti chudobě by mělo být jasně stanoveno, jak pomocí střednědobých měřitelných cílů dosáhnout výrazného omezení chudoby v EU. Úspěšně ji řešit pak může pomoci rozmanitý soubor politik a opatření zaváděných od unijní až po místní úroveň, jako např. náležitě fungující politiky na trhu práce, sociální služby, odpovídající sociální ochrana, rozvoj sociální ekonomiky a spravedlivé zdanění.

Odůvodnění

Pozměňovací návrh se snaží navrhnout přijatelný kompromis v podobě vyváženější formulace s cílem zabránit ideologické diskusi, která by překračovala rámec tohoto stanoviska.

Výsledek hlasování

pro:	80
proti:	96
zdrželo se hlasování:	5

POZMĚŇOVACÍ NÁVRH 4**SOC/829 – Strategie EU pro boj proti chudobě****Odstavec 3.3.1****Změnit:**

Stanovisko sekce	Pozměňovací návrh
Ve Strategii EU pro boj proti chudobě je nutné uznat , že zaměstnání automaticky nechrání před chudobou. Chudoba pracujících představuje složitou otázku, k níž je zapotřebí přistupovat komplexně. Rozhodující jsou kvalitní pracovní místa – tj. s bezpečnými pracovními smlouvami, spravedlivými mzdami, jistotou zaměstnání, pracovními právy, rovnováhou mezi pracovním a soukromým životem, silným kolektivním vyjednáváním a přístupem k sociální ochraně.	Ve Strategii EU pro boj proti chudobě by mělo být uznáno , že zaměstnání ne vždy chrání před chudobou. Chudoba pracujících představuje složitou otázku, k níž je zapotřebí přistupovat komplexně. Rozhodující jsou kvalitní pracovní místa – tj. taková, jež zajišťují udržitelné zaměstnání poskytované dobře fungujícími a produktivními podniky, spravedlivé mzdy, jistotu zaměstnání, pracovní práva, rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem, silné kolektivní vyjednávání a přístup k sociální ochraně.

Odůvodnění

Zaměstnanost lze velmi často považovat za významnou pojistku proti chudobě. Je třeba na tuto skutečnost ve stanovisku upozornit. Není nutné se zde přit o definici toho, co znamenají „kvalitní pracovní místa“, ale jakýmsi kompromisem bychom mohli označit formulaci, která vyváženým způsobem zdůrazní některé klíčové prvky tohoto konceptu.

Výsledek hlasování

pro: 72
proti: 98
zdrželi se 4
hlasování:

POZMĚNOVACÍ NÁVRH 6**SOC/829 – Strategie EU pro boj proti chudobě****Odstavec 3.4.3****Změnit:**

Stanovisko sekce	Pozměňovací návrh
Konkrétní opatření by měla zahrnovat prosazování cílů evropské záruky pro děti v oblasti předškolního vzdělávání a péče, posílení veřejného poskytování dlouhodobé péče, opatření zaměřená na zajištění cenově dostupného bydlení a energie (<i>s využitím nástrojů, jako je prosazení zákazu odpojení energie</i>) a zvýšení minimálního přídělů z ESF+ na pomoc v případě potravinové a materiální deprivace.	Konkrétní opatření by měla zahrnovat prosazování cílů evropské záruky pro děti v oblasti předškolního vzdělávání a péče, posílení veřejného poskytování dlouhodobé péče, opatření zaměřená na zajištění cenově dostupného bydlení a energie (<i>např. pokud jde o trvalý přístup k energiím pro osoby v obtížné situaci, což je zárukou pro předcházení vyloučení a chudobě</i>) a zvýšení minimálního přídělů z ESF + na pomoc v případě potravinové a materiální deprivace.

Odůvodnění

Je třeba se také konkrétně zmínit o přístupu k energii. Trvalý přístup zahrnuje i prevenci odpojení, má však širší dosah.

Výsledek hlasování:

pro: 74
proti: 105
zdrželo se 5
hlasování:

POZMĚNOVACÍ NÁVRH 7**SOC/829 – Strategie EU pro boj proti chudobě****Odstavec 3.4.4****Změnit:**

Stanovisko sekce	Pozměňovací návrh
EU by měla při provádění své politiky respektovat pravomoci jednotlivých států, ale zároveň prosazovat všeobecné právo na bydlení a nabídat členské státy k tomu, aby rozšiřovaly nabídku sociálního bydlení a poskytovaly finanční podporu lidem postiženým nedostatkem bydlení. EHSV <i>navrhuje</i> stanovit v akčním plánu pro provádění evropského pilíře sociálních práv nový cíl „cenově dostupné bydlení“ a doplnit jej strategií EU pro boj proti bezdomovectví, která by vycházela z vyhodnocení osvědčených postupů v členských státech a vzájemného učení. Strategie EU pro boj proti chudobě by měla podporovat vzájemné pochopení složitosti problematiky bezdomovectví, které je třeba řešit kombinací podpory a posílené spolupráce mezi sociálními správami jednotlivých členských států.	EU by měla při provádění své politiky respektovat pravomoci jednotlivých států, ale zároveň prosazovat všeobecné právo na bydlení a nabídat členské státy k tomu, aby rozšiřovaly nabídku sociálního bydlení a poskytovaly finanční podporu lidem postiženým nedostatkem bydlení. EHSV <i>bere na vědomím diskusi ohledně návrhu</i> stanovit v akčním plánu nový cíl „cenově

Stanovisko sekce	Pozměňovací návrh
	dostupné bydlení“ a doplnit jej strategií EU pro boj proti bezdomovectví, která by vycházela z vyhodnocení osvědčených postupů v členských státech a vzájemného učení. Strategie EU pro boj proti chudobě by měla podporovat vzájemné pochopení složitosti problematiky bezdomovectví, které je třeba řešit kombinací podpory a posílené spolupráce mezi sociálními správami jednotlivých členských států.

Odůvodnění

Ačkoli je pojem „cíl cenově dostupného bydlení“ nejasný a o jeho proveditelnosti lze pochybovat, účelem tohoto pozměňovacího návrhu je v duchu kompromisu zohlednit probíhající diskusi o tomto návrhu.

Výsledek hlasování:

pro: 75
proti: 112
zdrželo se hlasování: 6

POZMĚŇOVACÍ NÁVRH 9

SOC/829 – Strategie EU pro boj proti chudobě

Odstavec 3.4.9

Změnit:

Stanovisko sekce	Pozměňovací návrh
Prioritou EU by měla být prevence energetické chudoby, zajištění rovného přístupu k energii a bezpečné dodávky energie za dostupné ceny. Členské státy by proto měly být nabádány k tomu, aby vypracovaly vnitrostátní plány a politiky zaměřené na odstranění energetické chudoby, přičemž je třeba propojit a vzájemně sladit všechny politické a finanční nástroje na úrovni EU a na úrovni jednotlivých zemí[1].	Prioritou EU by měla být prevence energetické chudoby, zajištění rovného přístupu k energii a bezpečné dodávky energie za dostupné ceny. Členské státy by proto měly být nabádány k tomu, aby vypracovaly vnitrostátní plány a politiky zaměřené na úspěšné řešení energetické chudoby, přičemž je třeba propojit a vzájemně sladit všechny politické a finanční nástroje na úrovni EU a na úrovni jednotlivých zemí[1].
[1] Úř. věst. C 486, 21.12.2022, s. 88, odstavce 1.1 a 1.3.	[1] Úř. věst. C 486, 21.12.2022, s. 88, odstavce 1.1 a 1.3.

Odůvodnění

Realističtější cíl, přičemž je stále kladen důraz na důležitost této otázky. Ve stanovisku citovaném v poznámce pod čarou 14 se navíc v odst. 1.1 uvádí, že je „nutné neprodleně přijmout opatření, jež by umožnila předcházet energetické chudobě občanů a spotřebitelů v EU, resp. je z této chudoby vymanit.“

Výsledek hlasování:

pro: 75
proti: 113
zdrželi se hlasování: 2

POZMĚŇOVACÍ NÁVRH 10**SOC/829 – Strategie EU pro boj proti chudobě****Odstavec 3.4.10****Změnit:**

Stanovisko sekce	Pozměňovací návrh
Je důležité, aby byly během digitalizace služeb zachovány dostupné a cenově přijatelné fyzické alternativy a také přehledné podpůrné služby, a zabránilo se tak digitálnímu vyloučení. EHSV vyzývá k vypracování memoranda o využívání umělé inteligence a politik sociálního zabezpečení založených na datech s cílem plně posoudit jejich dopad a potenciální rizika z hlediska dohledu, kontroly a diskriminace osob žijících v chudobě a dalších zranitelných skupin. Mělo by být rovněž provedeno posouzení dopadů používání digitálních nástrojů na pracovní podmínky sociálních pracovníků.	Je důležité, aby byly během digitalizace služeb zachovány dostupné a cenově přijatelné fyzické alternativy a také přehledné podpůrné služby, a zabránilo se tak digitálnímu vyloučení. EHSV vyzývá k vypracování memoranda o využívání umělé inteligence a politik sociálního zabezpečení založených na datech s cílem plně posoudit jejich dopad, a to jak pokud jde o příležitosti, tak o potenciální rizika z hlediska dohledu.

Odůvodnění

Realističtější formulace. Není třeba se v tomto stanovisku zabývat pracovními podmínkami sociálních pracovníků.

Výsledek hlasování:

pro:	71
proti:	112
zdržel se hlasování:	1

POZMĚŇOVACÍ NÁVRH 11**SOC/829 – Strategie EU pro boj proti chudobě****Odstavec 3.6.3****Změnit:**

Stanovisko sekce	Pozměňovací návrh
Je naprosto nezbytné, aby financování odpovídalo ambicím chudobu výrazně omezit, resp. zcela vymýtit. Političtí činitelé by měli zajistit, aby financování boje proti chudobě bylo v souladu s daňovými systémy, které udržují hospodářskou dynamiku a zároveň zaručují spravedlnost (a případně prosazovat progresivní vnitrostátní daňové reformy, například daň z majetku nebo kapitálových výnosů). Do doporučení vypracovávaných v rámci evropského semestru by se měl promítnout pokrok při dosahování cílů v oblasti chudoby i politické reformy a investice, jež byly realizovány za účelem provádění strategie EU pro boj proti chudobě a vnitrostátních strategií boje proti chudobě. V národních programech reforem i vnitrostátních strategiích boje proti chudobě je třeba klást prvořadý důraz na sociální investice vycházející z doporučení pro jednotlivé země, zejména v oblasti vzdělávání, zdravotní péče, sociální ochrany a sociálního začleňování. Může se jednat o stanovení sociálního začleňování coby priority víceletého finančního rámce na období po roce 2027 (případně o podmínění čerpání finančních prostředků přijetím vnitrostátních strategií boje proti chudobě) a reformu správy ekonomických záležitostí EU (evropský semestr, fiskální pravidla) s cílem upřednostnit sociální a environmentální cíle a vyloučit potřebné investice z výpočtu schodku.	Je naprosto nezbytné, aby financování odpovídalo ambicím chudobu výrazně omezit a zároveň zcela vymýtit extrémní chudobu . Političtí činitelé by měli zajistit, aby financování boje proti chudobě bylo v souladu s daňovými systémy, které udržují hospodářskou dynamiku a zároveň zaručují spravedlnost. Do doporučení vypracovávaných v rámci evropského semestru by se měl promítnout pokrok při dosahování cílů v oblasti chudoby i politické reformy a investice, jež byly realizovány za účelem provádění strategie EU pro boj proti chudobě a vnitrostátních strategií boje proti chudobě. V národních programech reforem i vnitrostátních strategiích boje proti chudobě je třeba věnovat patřičnou pozornost sociálním investicím vycházejícím z doporučení pro jednotlivé země, zejména v oblasti vzdělávání, zdravotní péče, sociální ochrany a sociálního začleňování. Může se jednat o náležité zohlednění sociálního začleňování ve víceletém finančním rámci na období po roce 2027.

Odůvodnění

Není vhodné věnovat se zde kontroverzním otázkám týkajícím se zdanění na úrovni členských států. Při řešení otázek souvisejících s chudobou je třeba využít mechanismy zavedené v rámci správy ekonomických záležitostí EU.

Výsledek hlasování:

pro: 75
proti: 117
zdrželi se hlasování: 2

POZMĚŇOVACÍ NÁVRH 12**SOC/829 – Strategie EU pro boj proti chudobě****Odstavec 1.1****Změnit:**

Stanovisko sekce	Pozměňovací návrh
Politika v oblasti boje proti chudobě vychází ze základních hodnot EU a vyžaduje naléhavá a účinná opatření. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) předkládá v tomto stanovisku návrhy, jak by měla vypadat komplexní strategie EU v oblasti boje proti chudobě, jejímž cílem je zcela vymýtit extrémní chudobu, a to na základě přístupu vycházejícího z práv a uznání, že chudoba představuje porušení základních práv a systémovou nespravedlnost. Požaduje, aby byla stanovena vícerozměrná definice chudoby, která by kromě materiální deprivace zahrnovala i její sociální, psychologický, politický a genderový rozměr. Ve strategii EU pro boj proti chudobě by měly být stanoveny ambiciózní a měřitelné nástroje a cíle, například snížení chudoby o 50 % do roku 2030. Zároveň by tato strategie měla vést ke zlepšení metodik, jež jsou k měření chudoby používány.	Politika v oblasti boje proti chudobě vychází ze základních hodnot EU a vyžaduje naléhavá a účinná opatření. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) předkládá v tomto stanovisku návrhy, jak by měla vypadat komplexní strategie EU v oblasti boje proti chudobě, jejímž cílem je zcela vymýtit extrémní chudobu, a to na základě přístupu vycházejícího z práv a uznání, že chudoba představuje porušení lidské důstojnosti a systémovou nespravedlnost. Požaduje, aby byla stanovena vícerozměrná definice chudoby, která by kromě materiální deprivace zahrnovala i její sociální, psychologický, politický a genderový rozměr. V rámci strategie EU pro boj proti chudobě by měly být naplňovány ambiciózní a měřitelné cíle směřující k postupnému snížení chudoby do roku 2030. Zároveň by tato strategie měla vést ke zlepšení metodik, jež jsou k měření chudoby používány.

Odůvodnění

Viz odůvodnění pozměňovacího návrhu k odstavci 3.1.1.

Výsledek hlasování:

pro: 76
proti: 107
zdrželi se hlasování: 2